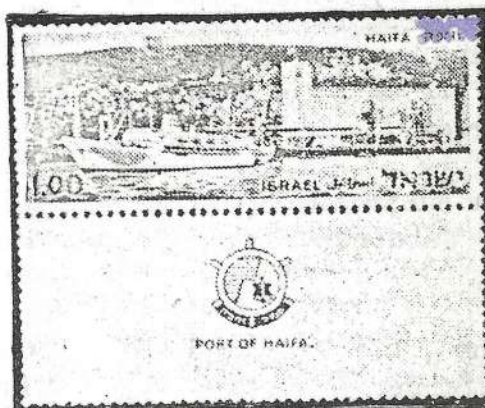

401/12009

הספרים
החדשים
בנושא ישראל

הירחון הישראלי

לבולאות

הספרים
החדשים
בנושא ישראל

חיפה, אשדוד ואילת - בחודש פברואר

מעונינים בחליפין עם ישראל

EXCHANGE WANTED

Karl-Heinz Hellmeier,
Stettiner Str. 2,
D-418 GOCH,
D. B. R.

Christian PECRO,
21, Rue Jules-Ferry,
59, ROSENDAEL,
France.

Jack Kruss,
c/o Oxalis & Nemesin Sts.
Milnerton,
Cape,
South Africa.

Zwetanea Kiranova,
Snezina, Varnensko,
Bulgaria.

Peter Khoo,
17 First Street,
East Coast Park
SINGAPORE 15

Eric Steinberg
8651 S.W. 82nd st.
Miami, Fla. 33143,
U. S. A.

Johnie Tankus,
Frälsegardsgatan 7 A
431 42 Mölndal,
Sweden.

H. Huiling,
v. Maulantlaan 44,
DRIEHUIS-VELSEN,
Holland.

Yvan Trevis,
Ecole Moyenne de l'Etat,
Merbes-le-Chateau,
Belgique.

Guenter Steffen,
Sickingen Strasse 3,
69, J E N A
D D R

F. C. Palmer,
12 Penarth Road,
Bridgewater, Somerset,
Great Britain.

Carlos Alberto Margues,
Trowessa Joao Fernandes
Vieira 12-1-
L U A N D A,
Afrique Occidentale Portugaise

Manuel Colaço hendonca
Portla de Santarem,
Portugal

Jan Hagen,
Colonia Holandesa de Arapoti,
P a r a n á,
Brasil.

The above are kindly requested to acknowledge receipt of any
letters they receive from Israeli collectors - Thank you !

בהתאחדות אגודות הבולאים בישראל

שבט, תשכ"ט
February 1969

התערוכה הבינלאומית ב-1973

לקראת התאריך ההיסטורי - עשרים שנה להקמת המדינה - תיכננה התאחדות הבולאים בארץ, עריכת תערוכה בינלאומית לצולים בשנת 1968 בחסות הפדרציה הבינלאומית לבולאות - פ. י. פ. - אולם הסתיגות מצד מר אליהו ששון - שר הדואר לשעבר, שהתנגד לתערוכה, גרמה לביטול התכנית.

ביטול התערוכה גרם ליחסים מתוחים בין ההתאחדות לבין שלטונות הדואר ושדואר לשעבר, אולם מינויו של מר ישראל ישעיהו לשר הדואר-הביא ליחסים תקינים, והכל מאמינים שאת הצלחת התערוכה הלאומית "תבירה" יש לזקוף גם על חשבון יחסו החיובי לבולאות של שר הדואר הנוכחי.

בשנת 1973 ימלאו 25 שנה לקיום המדינה, והתאחדות אגודות הבולאים בארץ-החליטה לבקש את חסות הפדרציה לתערוכה הבינלאומית. בימים הקרובים תיגש משלחת ההתאחדות בהרכב - מר ויגוצקי, ד"ר הקסטר ומר גיר - אל שר הדואר, מר ישעיהו ותדון אתו על ארגון התערוכה שתתקיים כאמור בשנת 1973 בתל-אביב. האסיפה הכללית

האספה הכללית של נציגי האגודות המסונפות להתאחדות אגודות הבולאים, נועדה ליום ג' 28.1.69 בשעה 17.30, במועדון האגודה בתל-אביב, דוח מפורט נביא בגליון הבא של ירחוננו.

ב א ג ו ד ו ת

ח י פ ה באגודה חיפה נמשכת הפעילות ולקודש פבואר נועדו שתי הרצאות וששה ערבי חליפין;

ב-2 בפבואר הרצאת ד"ר גרשוב "מה מספרים בולים"; 16.2.69 הרצאת מר ירמלוביץ "התפתחות החקלאות כבולי העולם"; ב-2 במרס הרצאת מר מרדכי ארד "דואר נע במדינת ישראל".

ערבי החליפין הם בימי חמישי בשבוע.

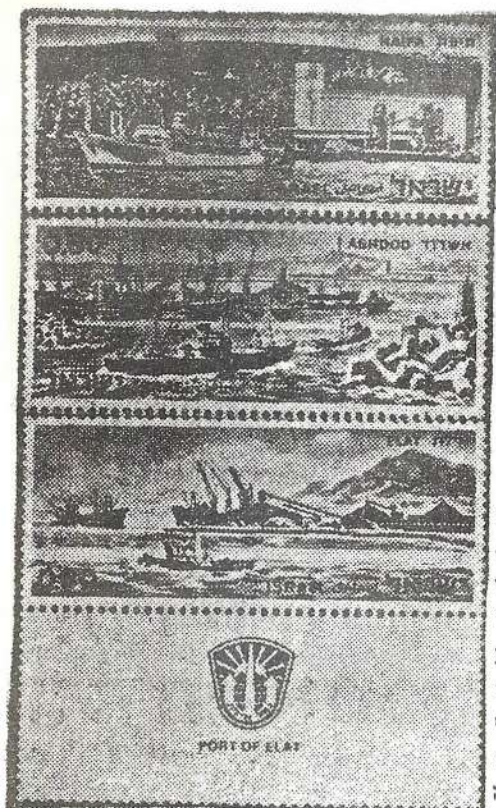
ת ל - א ב י ב באגודה התל-אביבית לבולאות הרצה ב-13 בינואר מר משה כהן, מנהל השרות הבולאי. מר כהן סיפר רשמים מסירו האחרון בארה"ב וסקר פעולות השרות הבולאי בשנה האחרונה. בתום ההרצאה השיב מר כהן על שאלות חברים. בחודש פברואר ירצה במועדון האגודה צייר הבולים, מר א. ואליש.

הפעולות באגודה מתקיימות בערבי שני וחמישי בשבוע החל משעה 7 בערב.

ערבי יום ג' מוקדשים בדרך כלל להרצאות ואילו ערבי יום ה' מוקדשים לחילופין. ב-20 בינואר נערכה האספה הכללית. דו"ח נביא בחוברת הבאה.

חיפה, אשדוד ואילת בבולים חדשים

מאת ב. א. ברקאי

נמלי ישראל

קצב העבודה בנמלי ישראל הואט, התפוקה ירדה, נמלי הארץ בכותרות הראשיות והמאבק בין רשות הנמלים לבין העובדים נמשך. אולם זה מקרי בהחלט ששלושת נמלי ישראל: אילת, אשדוד וחיפה – ללא כל קשר עם המאורעות האחרונים – יועלו על בולי דואר שיופיעו במחצית חודש פברואר. בול אחד בערך נקוב של 30 אגורות יוקדש לאילת, בול נוסף בדרג של 60 אגורות לאשדוד והבול השלישי בערך נקוב של לירה אחת יוקדש לנמל חיפה.

לכל אחד מהבולים תהיה מעטפת "היום הראשון", נפרדת, מוטבעת, בחותמת בית הדואר המקומי של אותה עיר בה שכן הנמל.

הבולים צויירו בידי א. אדלר, שצייר גם את סידרת "נמלים-עתיקים", מורכבת משלושה ערכים שהופיעו בחודש מרס 1967. בול אחד הוקדש ליפו – ששימשה בימי מלכות בית דוד, כנמל של ירושלים. הבול מראה מזח ושובר גלים כשלרקע הבול משמשים בניני יפו והסביבה. הבול השני הוקדש לקיסריה – עיר מפוארת ובצורה בחוף השרון – הגדולה בערי ארץ ישראל בתקופת השלטון הרומאי ובול שלישי הוקדש לעכו – העיר הקדומה בצפון הארץ בחוף הגליל העליון. הבול מראה חלק מהחומה והגישה לנמל.

קורס למדריכי נוער

לאור ההתענינות הרבה שיש בקרב הנוער באסוף בולים ולאור המחסור החמור הקיים במדריכים בולאים, החליטה התאחדות אגודת הבולאים בישראל בשיתוף עם עירית תל-אביב – מחלקת הנוער והספורט לארגן קורס למדריכי בולאות לנוער הקורס יכלול הרצאות על תולדות הדואר והבול, בולי ישראל, הנייר, הדבק, סימני נקוב, הדפסת בולים, צורות איסוף, יודאיקה בבולים, – כאמצעי לספוח התודעה היהודית, עתונות וקטלוגים, תערוכות בולים, סיור בבית דפוס בבולים וביקור בארכיון השרות הבולאי. הקורס מיועד בעיקר לנערים בגיל 16-17, חלמידי בתה"ס התיכוניים בעלי זיקה לנושא הבולאות.

קטלוג השרות הבולאי – במאי

קטלוג מס' 8, שיכלול את כל בולי ישראל בכל צורות האיסוף, לרבות גלויות דאר, אגרות-אוויר וכלילים אחרים, יופיע, כנראה, בחודש מאי.

חדשות הבולאות בישראל

רשימה ארוכה של בולים נמסרה לפרסום ע"י השרות הבולאי, הבולים המפורטים
בזה יופיעו בשנת הכספים 1969/70:

ערך נקוב (ל)	מס' הבולים בסידרה	ה ב ו ל י ם
0.80 ; 0.15	2	יום העצמאות חשכ"ט
0.55	1	יום הזיכרון חשכ"ט
0.80	1	יובל משרד העבודה הבינלאומי
0.30	1	רכבת ישראל (באר שבע-דימונה)
0.60	1	המכביה ה-8
; 0.40; 0.15; 0.03 ; 0.02	5	סמלי ערים (חלק ב')
; 0.80		
0.60; 0.40; 0.35; 0.15; 0.12	5	מועדים לשמחה חש"ל
1.00; 0.80; 0.55	3	אמנות הציור
2.00	1	25 שנה למכון וייצמן
0.30; 0.60; 0.05; 0.30; 0.02	5	שמורות הטבע
100; 0.60; 0.15	3	אמנות הבמה
0.55	1	יובל תל-חי
0.80	1	100 שנה למקווה ישראל
0.45; 0.18	2	20 שנה למרבד הקסמים
0.50	1	סמלי ערים (חלק ב')

* * * * *

השוב באלבומים לבולי ישראל

לגדלון
Leuchtturm

אלבומים HINGELESS-FALZLOS

המפיצים

* אין צורך במידבקות

* לכל בול שקית שקופה

* שמירה מובטחת נגד רסיבות

* כריכה מהודרת

* עיצוב ברמה בין-לאומית

מעטפת זכרון תשכ"ט

מאת חיים לנגלבן

יום הזכרון תשכ"ט

המחלקה להנצחת החייל ליד משרד הביטחון, נוהגת להוציא ביום הזכרון מעטפה, מבוילת בבול זכרון לחללי צה"ל, הנשלחת למשפחות השכולות.

בעוד שמאז שנת 1952, שימשו למעטפות אלו, גלי-עד ממקומות שונים בארץ, מנסה המנהל החדש של המחלקה להנצחת החייל מר יהודה מירון, לשנות את צורתה ולשוות לה אופי הולם לנושא הטרגי.

כדוגמת השנה החולפת, הוכרזה גם השנה תחרות לציור מעטפת זכרון תשכ"ט, שצריכה להביע הנצחת זכר הבנים הי-קרים שנפלו על הגנת ישראל. חבר השופטים היה מורכב

מישראל עמיר, אריה פינק ויהודה מירון - נציגי משרד הביטחון; סגן אלוף ישעיהו תדמור - נציג צה"ל; ראובן אבינועם, זרובבל חביב וגב' נורית רוזן - נציגי המשפחות השכולות; הד"ר ורדימון וברנד - איגוד הגראפיקאים; ויועץ מק-צועי דן אופיר - מההוצאה לאור של משרד הביטחון. זוהי קשת רחבה של בעלי ידע, שתפקידם לבחור בהצעה הטובה, ההולמת את האירוע.

התחרות לעיצוב מעטפת הזכרון, זכתה להיענות גדולה והוגשו כ-106 הצעות מטובי הגראפיקאים בארץ. חבר השופטים חילק את בחירת המעטפות לארבעה שלבים. בשלב ראשון נותרו 72 עבודות, בשלב שני - 18 הצעות, בשלב שלישי נותרו רק 4 עבודות ומהן נבחרו שלוש ההצעות שזכו בפרסים.

חבר השופטים לא הגיע לכלל צורה מוסכמת על מה פרס ראשון, אלא העניק את שני המקומות הראשונים לראובן מרום מירושלים ואשר אורון מתל-אביב, שניהם זכו במשותף בשני המקומות הראשונים והתחלקו בסכום של 1100 לירות. את הפרס השלישי העניק חבר השופטים לאסף ברג מירושלים, שזכה לפני שנה בפרס הראשון. סכום הפרס 200 לירות.

לדברי מר מירון, האחראי להנפקת המעטפה, יודפסו כ-8000 מעטפות אשר נוסף למשפחות השכולות נשלחות גם לאישי ציבור שונים. לכל מעטפה תצורף איגרת אישית.

מעטפת יום הזכרון תשכ"ט מראה שלהבת לזכר גבורים שנפלו במלחמה, ומעליה פסוק משמואל ב' א' - כד': "מנשרים קלו מאריות גברו". עד כה הופיעו 16 מעטפות זכרון, והשנה תונפק המעטפה ה-17. מאחר שהמעטפות מבוילות בבול זכרון לחללי צה"ל ומוטבעות בחותמת דואר מיוחדת, נוסף לחותמת המשושה "יום הופעת הבול", הן מהוות גם פריט בולאי מובהק והן מבקשות מאד ע"י אספנים רבים.

מר מירון שוקל עריכת תערוכת העבודות שהוצעו לעיצוב מעטפת הזכרון. עד כה טרם הוחלט בדבר. ישנה תכנית להציג את כל המעטפות שהונפקו עד כה - וגם בנידון, טרם נפלה ההכרעה.

לחברנו מ. רוטשטיין

השתתפותנו הכנה באבלך הכבד
במות אמך ז"ל

התאחדות אגודות הבולאים ואגודת פתח-תקוה

רציחות פוליטיות

מאת יהושע מרקוס

שליטים שנרצחו - על גבי בולים

אין גבול להתמחות בבולאות, במיוחד כשהמדובר באיסוף לפי נושאים, ולא לפי ארצות. הריגת פייצל מלך עיראק, לפני זמן לא רב, שימשה "הטראה" לאספנים אחדים להקמת אוספים עם דיוקניהם של מושלים שנרצחו. עלה בידי אספנים אלה למצוא כ-30 מושלים אומללים כאלה...

עבדאללה מלך ירדן הוא השני במעלה אחרי פייצל. לברית המועצות יש ייצוג רחב באלבומיהם של אספנים אלה. סלו, למשל, את הצאר ניקולאי השני, שנרצח יחד עם כל בני משפחתו בשנת 1918. מדינות מזרח אירופה, ובמיוחד ארצות הבלקאן, סיפקו בולים רבים בשטח זה.

גם מוסוליני נכלל בין השליטים שנרצחו, מאחר שנמנים עליהם לא רק מלכים, כי אם גם דיקטטורים וראשי רפובליקות. כך מוצאים אנו גם נשיאים של ארה"ב על דפי האלבומים של אספנים המתמחים בתחביב מוזר זה - ובראשם צועד הנשיא לינקולן, שנורה בשנת 1865 על ידי קנאי שעה שחזה בהצגה בתיאטרון.

באוסף כזה יש מקום גם לקורבנות של רציחות פוליטיות, לא רק של מלכים ומ-ושלים. לדוגמא: דאג המרשילד, רוברט קנדי, ד"ר לותר קינג ודומים.

חמש שנים עברו מאז נרצח ג'ון פ. קנדי. מדינות רבות באירופה, אסיה וארצות אמריקה הוציאו בולים לזכרו. היו מדינות, שבהן הופיעו סדרות שלמות המוקדשות לזכרו של ג'ון קנדי וכללו עשרות בולים עם דיוקנו. הוצאות בולים אלה נמשכו עד היום הזה.

עם הירצחו של המנהיג הכושי הדגול ד"ר מרסין לותר קינג, בעל פרס נובל לשלום, הוציאו מדינות רבות, במיוחד ארצות אפריקה, בולים לזכרו ועוד יופיעו בולים רבים כאלה.

לאחר הירצחו של רוברט קנדי החלו להופיע בולים לזכרו. אולם היטיב לעשות הדואר ברפובליקת ניג'ר במערב אפריקה, שזכתה בעצמאות ב-1960, כאשר הוציא סידרה בת ארבעה בולים המוקדשים ל-4 אישים ומנהיגים פוליטיים שנפלו קרבן לרצח פוליטי.

סידרה זו שהנושא שלה הוא: "הלוחמים למען החופש" כוללת דיוקנו של המנהיג הרוחני-דתי של התנועה הלארמית ההודית מאהאטמה גאנדי, אשר נרצח בחודש ינואר 1948 בידי צעיר הודי מסיעה דתית קיצונית. הבול השני מוקדש לג'ון פ. קנדי נשיא ארה"ב שנרצח לפני 5 שנים. שני הבולים האחרים מוקדשים למנהיג הכושי ד"ר מרסין לותר קינג ורוברט קנדי, שהיה בין המועמדים הדימוקרטיים לבחירות האחרונות בארצות-הברית. שניהם נרצחו בשנת 1968... בתצלום שני בולי מונטסרט לקנדי וקינג.

האלכוונים והמפורסמים

הדואר הצבאי בא"י במלחמת העולם השנייה

כאשר פרצה מלחמת-העולם השנייה (1 בספטמבר 1939) לא נשארה אוכלוסיית הארץ מנותקת לחלוטין מן העולם החיצון. פעילות הדואר הוגבלה, אמנם, שכן נותק הקשר עם ארצות האויב ועם המדינות שנכבשו בידיהן; אולם הקשר עם יתר ארצות תבל נמשך, אם כי היה זה לעתים קצר-עקיפין. דרכי הים היו נתונות לסכנה מתמדת. לפעמים נוצרה אפשרות לקבל ידיעות מקרובים בארצות הכיבוש דרך ארץ נייטראלית, אולם היו אלה מקרים נדירים, בדרך כלל.

במרבית שנות המלחמה היתה ארץ-ישראל רחוקה מן החזית. בזכות עובדה זו התנהלו החיים החברתיים בארץ ללא שינוי בולט. עם התפשטות המלחמה לצפון - אפריקה והתקרבות החזית למזרח-התיכון, הפכה ארץ-ישראל להיות בסיס חשוב לבנות-הברית. מחנות צבאיים רבים היו באותה תקופה בארצנו: "קמפנים" אוסטרליים, קנדיים, הוד-יים, ניו-זילנדיים, סנגאליים, דרום-אפריקאנים ואפילו אמריקאניים. לכל בסיס היה דואר-שדה משלו, מצויד בכל שירותי הדואר. ראוי לציין כי החיילים הזרים יכלו להדביק על מעטפותיהם בולים לאו-דוקא ארץ-ישראליים; כל בול מן הקיסרות הבריטית כוחו היה יפה למשלוח מכתב. לכן ניתן למצוא בולים אלה על מכתבים, שנשלחו מן המחנות הצבאיים שהוקמו בארץ, חותמת דואר-שדה באנגלית, עם מספר ותאריך. זמן מסוים נמצאו בארצנו גם מחנות צבאיים פולניים וצ'כיים (של הממשלות

הגולות שלהם בנאצים). מובן שגם ליחידות אלו היה דואר משלהן. גם מחנה של שב-ויי-מלחמה איטלקיים היה בארץ; השבויים שכתבו לבני משפחותיהם באיטליה השתמשו בדואר של הצלב האדום הבין-לאומי. גם למחנות של חיילי הבריגדה היהודית (חי"ל) שחנו תחילה במזרח-התיכון ועברו אחר-כך להילחם בחזית באירופה, היה שירות דואר-שדה משלהם. החיילים הארץ-ישראליים השתמשו באותם המעטפות שהיו בשימושם של כל חיילי הקיסרות הבריטית, עם הדפסה אנגלית מיוחדת "בשירות הוד-מלכותו" (או: "בשירות פעיל"). בדרך כלל ניתן היה להבחין כי המכתב נשלח בידי חייל עברי רק לפי מספר הדואר הצבאי שעל החותמת. לעתים היו סימנים נוספים לכך. ראוי, למשל, להזכיר את חותמת הדואר-הצבאי היפה, בצורת מגן-דויד, שהוטבעה על מעטפות של יחידה עברית שחנתה בבסיס ליד עדן, בדרום חצי-האי ערב.

עניין מיוחד מעוררות החותמות והפתקים הרבגוניים של בוחן המכתבים, הוא הצנזור הצבאי, שמצווה היה לקרוא כל מכתב כדי למנוע גילוי סודות צבאיים. לאחר שעבר הצנזור על המכתב, והוא נמצא כשר, היה סוגרו בעזרת פתק דביק - "עבר את הצנזורה" ומחתים אותו, בחותמת מיוחדת - ברוב בצורה משושה.

עם העליה בתעריפי הדואר בימי המלחמה, בגלל ירידת ערך הכסף ובגלל הביטוח הגבוה שהוטל על משלוחי הדואר מחמת הסכנות בדרכי הים, החליטה הנהלת הדואר הארץ-ישראלי להוציא בולים בעלי ערכים גבוהים לאותה הסידרה שהיתה בשימוש - 250 מא"י, 500 מא"י ו-1 ל"י. תושבי הארץ טרם ידעו עד אז ערכים כה גבוהים בבולים. אם נביא בחשבון כי משלוחי הדואר עשו פעמים רבות את דרכם במסוסים (במקום באנ-יות), ובדרכים עקלקלות, נבין את מקור דמי הדואר הגבוהים. עם תום המלחמה לא ירדו הוצאות דמי הדואר, אף-על-פי שדרכי התחבורה נשתפרו; וזאת בגלל ירידת ערך הכסף.

ל א ס פ נ י ב ו ל י ס . . .

שנת 1968 הביאה לאלבומי "הרכבתיים" לא מעט פריטים בולאיים - בולי-דואר וחותמות: רשימה לא סופית של הפריטים נביא כאן: ברה"מ - 3 בולים: רכבת משא, קרון דואר ורכבת נוסעים; הונגריה - מאה שנה לקטר קיסור; גרמניה המזרחית - דגמי רכבות; צ'כוסלובקיה - מאה שנה לרכבת ו-140 שנה לרכבת סוסים; מונקו - שישה בולים עם מיני קטרים; מלאוי - ארבעה בולים וגליון זכרון - קטרים שונים; חותמות זכרון קשורות ברכבות הוסבעו במספר ארצות: במערב-גרמניה - שתי חותמות; אוסטריה - חותמת זכרון לסמפוזיון של רכבות מהירות; שוייץ - הקונגרס החמישי של עובדי רכבות - אספני בולים; דנמרק - קונגרס שנתי של פיס"א - ארגון בינלאומי של עובדי רכבות; גרמניה מזרחית - תערוכת בולים של עובדי רכבות; פולין - שלוש חותמות.

נא לשלוח הזמנה בצרוף המחאה
לת.ד. 267 קיראון

9

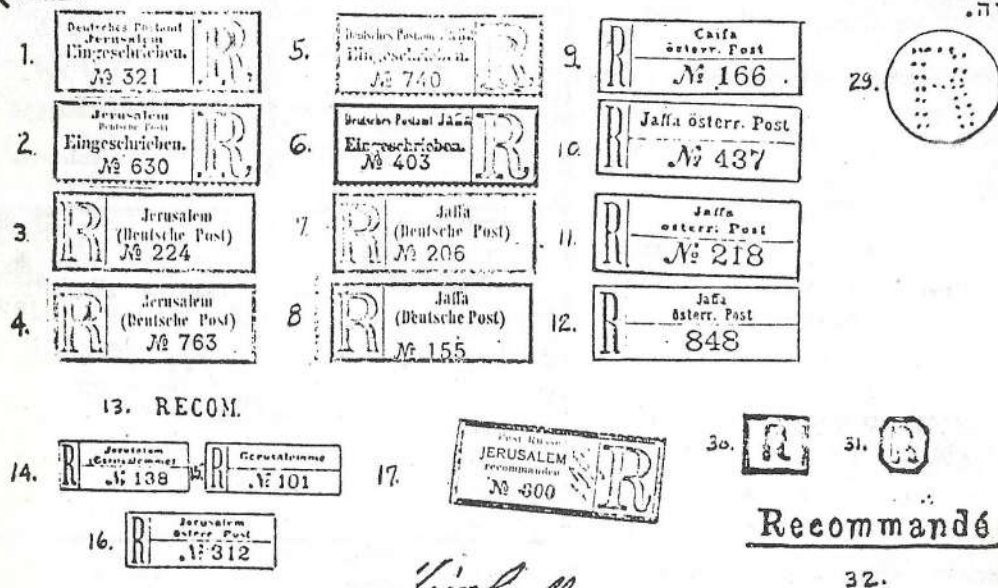
תויות רישום מלפני 1918

מחקר מעניין על תויות רישום של ארץ הקודש מלפני 1918 נמצא עתה בעיצומו בארה"ב. מר י. ד. שווארץ, J. D. Schwartz - 1016 10th St., Sacramento, Calif. 95814 U.S.A. מכין קונטרס מקיף על תויות רישום של הדאר הגרמני, האוסטרי, הרוסי, האיטלקי, הטורקי והצרפתי בארץ הקודש. בעל המחקר מבקש עזרת אספני ישראל, שיש בידם חומר כולאי או עדויות כלשהן על סוגי התויות המפורסות ברשימה זו (32 במספר). התויות נלקחו מפריטים אוטנטיים, פירסומים, קטלוגים וקטלוגים של מכירות פומביות. כל אספן שימצא באוספו פריט דומה (או שונה), או זהה לפרוט ברשימה, מתבקש להעביר ידיעותיו למר שווארץ המבטיח שלאחר שהמבצע יושלם כליל, ימוספר ויפורסם לטובת ציבור האספנים.

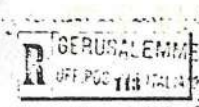
אספנים שברשותם תויות רישום מן הסוג המפורט ברשימה זו או אחרים מסוג זה יתרמו לקידום המחקר הכולאי אם יואילו להצביע בצורה מפורטת על כל תוית מן הסוג המצולם בזה לפי הסכימה המובאת בזה:

ניקוב	הגודל במ"מ	המספר למטה	המספר למעלה	צבע הדיו של הדפוס הניר	צבע התאריך המאוחר ביותר	התאריך המוקדם ביותר	צורה
-------	------------	------------	-------------	------------------------	-------------------------	---------------------	------

הגדרת הצבעים היא על פי קטלוג שונברגר. אם קטלוג זה לא נמצא בידי האספן, רצוי לצבוע את הפוטוסטט של הפריט בצבע המקורי בצבעי עפרון או עט. אנו מראים כאן ציור סכימטי עם הסבר באנגלית להגדרת הפריטים השונים שבתוית. בצורה זו אפשר להפנות את ההערות אל בעל המחקר, מר י. ד. שווארץ מקל-יפורניה.

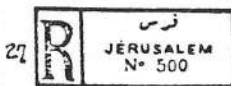
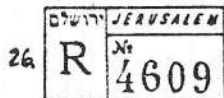
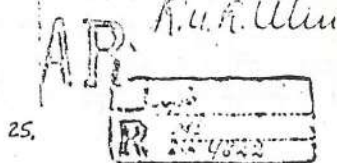
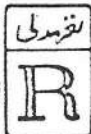

1-8 German Post 9-16 Austrian Post 17. Russian Post 18-19 Italian 20-28 Turkish Post 29 Russian Post 30-31 French Post 32 Italian

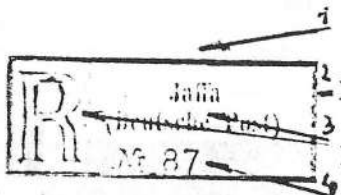

18.

19.

Explanation of terms:

- 1 LABEL - this will refer to the entire printed or stamped label.
- 2 FRAME - the line enclosing the printing and anything handwritten.
- 3 PRINT - any printing or writing found on the label.
- 4 NUMERAL - the number printed on the label.

מטבע "שלום" ליום העצמאות

בנק-ישראל ינפיק ביום-העצמאות השנה מטבע-זכרון, שהיקרא מטבע "שלום" - על-כך הודיע מנכ"ל החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות. המטבע מוקדש לזכרם של אלה שהקריבו את חייהם למען הגשמת זכויות החופש, העצמאות והשלום. על צד אחד של המטבע מופיעות אותיות המלה "שלום", והשני"ן מעוצבת בדמות מנורה בת שבעה קנים. על צדה האחר של המטבע מופיעות הכלים "ולא ידע איש את קבורתו" (דברים ל"ד, ו'). המלים מעוצבות בצורת גל אבנים, כגלי - העד שחיילי צה"ל הציבו בשדות הקרב לחבריהם שנפלו. בצד הגלעד נראים קסדה ושתי לזית מסו-גנך.

למטבע הכסף שהונפק ערך נומינאלי של 10 ל"י, משקלה 26 גרם וקוטרה 37 מ"מ. המטבעות מוטבעות בחלקן בדנבר שבארה"ב ובחלקן בישראל.

* * *

לפי בקשת אספנים נפרסם מדי פעם חומר נומיסמטי. המעוניינים לפרסם יודיעונו.

אוריזקי ולויתן בבולי ברה"מ

שני שמות יהודיים הוזכרו באחרונה בבולי ברה"מ: ככר ע"ש מיכאל אוריזקי (עיתונאי שנפל חלק גדול בתנועת המהפכה. בין השאר עמד בראש הגדודים בפטרוגרה נרצח בידי מהפכן יהודי אחר משורות ה"מנשביקים"), והצייר יצחק לויתן שיצירתו "האגם" הופיעה בבול. שני הבולים הופיעו בסדרה של כמה בולים עם יצירות אמנות מתוך המוזיאון בלנינגרד.

חותמת זמנהוף בפולין

רק בימים אלה הגיעה אלינו חותמת מעניינת של דואר פולין שהוטבעה שם אש-חקד לכבוד יוצר שפת האספרנטו, ד"ר אליעזר זמנהוף. החותמת הוטבעה בדואר צ'נסטוחובה ומראה, במרכזה, את דיוקנו של אליעזר זמנהוף.

חותמת נוספת לזכר מרד גיטו וארשה

חותמת פולנית אחרת הוטבעה אשתקד בוארשה לזכר מרד גיטו וארשה. בחותמת זו אין כל ציור. הכתובת: "25 שנה למרד בגיטו וארשה".

הערות לדואר בגיטו טראזיאנסטד - 1942 - 1945

הרבה נכתב על דואר המחנות במלחמת העולם השנייה. מאמרים לא מעטים הוקדשו גם לדואר במחנה טראזיאנסטד, שם נהנו היושבים במחנה בצורה מיוחדת של החתבות במיוחד ידועה שיטת משלוחי החבילות למחנה. מרים דנק מחיפה המציאה לנו הערות קצרות על פעולת הדואר בתוך המחנה, על פי אינפורמציה של א. דויטש. בטרזיאנסטד היה קיים בהתחלה "דואר-קסרקטיני", לפיו דברי הדואר הועברו מקסרקטיין אחד לשני באמצעות שליח. הנשים והגברים היו מאוחסנים בנפרד, והיה צורך בהעברת ידיעות במכתבים בין מחנה למחנה. מאוחר יותר התארגן בגיטו דואר שהיה לו אופי של דואר לכל דבר.

הסוג השני של הדאר, דאר-הגיטו, (ראה צלום) נשלח ישיר מטרזיאנסטד. סוג זה עבר את הצנזורה (ראה בגלויה חותמת 4). דברי הדואר הועברו בלי בולים ו-החותמת בחותמת "גיטופוסט" (דואר גיטו).

מאחר שהגלויה נכתבה ביום 30.4.42 לא היה עדיין לאסירים מספרי הובלה אישיים. באותה תקופה עוד לא צויינו בטרזיאנסטד רחובות והאסירים היו מאוחסנים רק בקסרקטינים, כפי שנראה מכתובת השולח. חשומת לב מוחצת ראויה לכתובתו של מען המכתב, אשר נאלץ לעזוב את טראזיאנסטד בפקודה.

חותמת "יודאיקה" בפירנצה

בימים אלה הגיעה אלינו חותמת דואר מיוחדת, שהוטבעה בפירנצה שבאיטליה, ב-17 בנובמבר, לרגל פתיחת "שבוע ישראל", שהוקדש לחוצרת ישראל בענפי התעשייה השונים. "שבועות" כאלה נערכים לאחרונה בארצות רבות, ויש להניח שנזכה לחותמות נוספות דוגמת פירנצה.

האגודה איטליה-ישראל בפירנצה הוציאה, לרגל המאורע, גלוית-דואר נאה ובמרכז חותמת האגודה עם מנורה ושם מדינת ישראל באותיות לטיניות מסוגננות.

קטלוג יודאיקה וישראל - בארה"ב

מהדורה חדשה של קטלוג "מוסדן" הופיעה זה עתה בניו-יורק. הפעם זהו ספר רב עמודים - 426 עמ', נייר משובח וצילומים לכל פריט הנזכר בקטלוג. י-ותר מ-60 ערכים הסוקרים אלפי פריטים - בוקים וחותמות של בולי ישראל, יוד-איקה, מנהלת העם, מוקדמים, דואר צבאי ושבויים, דואר כמצור, חותמות דאר ישר-אל, קונגרסים, שואה, תוויות רשום, תוויות תעמולה, שגיאות בבולים, מעטפות "שי" דואר כוחות או"ם בגבולות ישראל, קונטרסי בולים, בולי הכנסה, בולי אגרת רדיו ועוד ועוד שפע פריטים.

הקטלוג, אף כי הוא סוקר את מרבית המחירים של הפריטים הנסקרים בו, נועד, בראש וראשונה, לשמש מדריך לאספן המעוניין לדעת מה מצוי בתחום הנושא שלו. כאמור יש בו אלפי פריטים, לעתים עם ספורי רקע, ואין ספק שהאספן עשוי למצא בו ענין ותועלת.

הקטלוג נמצא בהפצה בארץ. סוכנו של הוצאה "מוסדן" בארץ הוא דן שאול המבקר באגודות הגדולות בחיפה ירושלים ותל-אביב.

כל בול - בול

יצחק ברק

דואר כדורים פורחים לעזרת הנוער

קיים באוסטריה כפר-נוער "רוסנמן", אשר בו מתחנכים בני-נוער יתומים. כפר זה הוקם על רקע "הצהרת ג'נבה", שהיא אמנה אשר נחתמה על-ידי רוב אומות העולם, ובה מצהירות מדינות אלה, שהן מכירות בחובותיהן כלפי בני הנוער שלהן ותעשינה כמיטב יכולתן, בכל עת, למען בני הנוער.

הכפר קיים כ-22 שנה, וכבר מראשיתו הוא נתקל, ככל מוסד פילנטרופי, בבעיות תקציביות. אזי צץ הרעיון במוחם של האחראים על הכפר, לארגן טיסות כדורים פורחים, אשר ההכנסות מהן תהיינה לטובת הכפר.

בתאריך 2 בנובמבר 1948 התקיימה הטיסה הראשונה. היא עמדה להתקיים שבוע קודם לכן, אך עקב מזג אוויר גרוע היא נדחתה לתאריך האמור.

הכדור הפורח היה שויצרי, וגם הטיס שהטיסו היה שויצרי. לפני הטיסה נמכרו בדואר האוסטרי מעטפות מיוחדות אשר מחירן היה גבוה מהמקובל. תזכורת המחיר נועדה לצרכי התמיכה בכפר הנוער. מעטפות אלה, לאחר שבולו ומוענו כהלכה, יכלו להמסר בכל בית-דואר באוסטריה. ביום המיועד נאספו כל המעטפות, הוכנסו לשקי - דואר ושקים אלה נישאו בכדור הפורח. הכדור המריא מאחד מכפרי אוסטריה, ונחת בקרבת העיר זלצבורג. שם הוחתמו המעטפות בחותמת בית-הדואר של זלצבורג, ונשלחו ליעד-דיהן, עפ"י הרשום עליהן, בדרכי הדואר הרגילות. באותה טיסה ראשונה נישאו 31 אלף מעטפות. תהליך זה חוזר על עצמו מאז ועד היום, אלא שבכל פעם מקום ההמראה שונה. מובן, שגם מקום הנחיתה משתנה, שכן הכדור הפורח נישא ברוח, ואין לטיס שליטה רבה על כוונה של הטיסה.

כל שנה נערכות שתי טיסות של כדורים פורחים, ולעתים יותר. כיום יש כבר לכפר הנוער כדורים פורחים משלו, אשר נתרמו על-ידי גופים שונים. עד כה קוימו כבר כ-50 טיסות, ונישאו בהן מאות-אלפי מעטפות. ניתן לשלוח בכדורים הפורחים אך-ורק את המעטפות המיוחדות המוצאות לצורך זה. לעומת זאת אפשר לבייל מעטפות אלה בבולי כל ארצות תבל, וכך קיימות גם מעטפות כאלה מבזילות בבולי ישראל. מובן, שבמרוצת טיסות רבות כל-כך, ארעו גם תקלות שונות ומקרים יוצאי-דופן. כך קרה, שהכדור הפורח, שעמד להמריא ב-2 במאי 1949 התפוצץ בעת מלוי הגאז, והמעטפות נישאו ע"י מטוס ליעדן.

הכדור הפורח, שהמריא ב-19 באוקטובר 1952 ובסלו 35 אלף מעטפות, השיג שיא גובה לכדורים פורחים באוסטריה: 6500 מטר!

בשנה שעברה ארע אסון מחריד: באותה שנה התקיימה תחרות כדורים-פורחים, בה השתתפו ששה כדורים ממדינות שונות. הכדור האמריקני נתקל בעת המראתו במגדל כנסיה, התפוצץ והתרסק אל הקרקע. בסל הכדור הפורח נמצאו עתונאי, נוסע והטיס. שלושתם נהרגו בהתרסקות. היה זה, כנראה, האסון היחיד שאירע במאה העשרים לכדור פורח כל שהוא.

באיי קוק חופיע סדרה גדולה של בולי צופים וכן גליון זכרון שיכלול 10 בולים ושני שבילים.

מעטפות מכדור פורח:
משמאל - 20 שנה לכפר הנוער;
מימין - חג המולד 1963;

תערוכת דאר-אוויר בין-לאומית "לופו 69"

ב-26 עד 28 באפריל ש.ז. תתקיים בלוצרן שבשווייץ תערוכת דאר-אוויר בינלאומית "לופו 69". תערוכה זו היא בחסות הארגון הבינלאומי של אספני דאר - אוויר "פיס"א". התערוכה, שתתקיים במוזיאון התעופה והתחבורה בלוצרן, תהיה יוצאת-דופן... בממדיה הקטנים: היא תכיל 400 מסגרות בלבד! בהתחשב בעובדה, שזוהי תערוכה בינלאומית, הרי, שזהו מספר מצומצם מאד - בתערוכת "תבירה" הלאומית, היו 1000 מסגרות!

נוסף על-כך, החליטה הנהלת התערוכה, שלרשות המציגים השווייצרים תעמדה 200 מסגרות, ושאר 200 המסגרות - לרשות מציגים מחו"ל. זוהי החלטה חמוהה מקצת, והיא מגבילה מאד את המספר המשתתפים הזרים. מישראל נרשמו לתערוכה שני אספנים ועדיין לא ידוע, אם הוקצו להם מסגרות.

לקראת התערוכה הודפסה תווית תעמולה, בצבע כחול. פריט נוסף, אשר יודפס לקראת פתיחת התערוכה הינו הדפס מחודש של שני הבולים הראשונים של דאר - אוויר שהוצאו בשווייץ.

הבולים יופיעו במסגרת גליון-זכרון, ויהיו בגודל ובצבעים המקוריים. ההוצאה הינה רשמית למחצה - לא יהיה לבולים הללו תוקף פוסטלי.

הנהלת התערוכה מבטיחה מדלית זכרון מוזהבת, אשר תוענק לכל משתתף בתערוכה בעת קיום התערוכה, יתקיים בלוצרן גם הקונגרס של פיס"א.

במשך ימי התערוכה יפתח באולמי התערוכה סניף דואר מיוחד, אשר יסביע על כל דברי הדואר, אשר ישלחו מהתערוכה, חותמת מיוחדת.

1. FLUGPOSTMARKENSERIE 1919 - 1920

GEDENKBLATT der 1. LUFTPOST - AUSSTELLUNG

גירוש ספרד על בולים

מאת הלל בן אליעזר

ממשלת ספרד הודיעה על בטול פקודת גירוש היהודים, אשר נחתמה ב-31 במרס 1492, ואשר לפיה נצטוו היהודים לעזוב את ספרד בפקודתם של המלך והמלכה, "אדוננו הנכבד והנערץ הפריאור מסאנסה-קרוז, האי-נקויזיטור הכללי בכל מלכויות והנסיכויות של הוד מעלתם"...

שלטו אז בספרד המלך פרדיננד החמישי (1516-1452), בן המלך ג'ואן השני מאראגון והמלכה איזבלה (1451-1504) המכונה "הקתולית" בתם של מלכי פורטוגל. על אף סיוע היהודים לכריכת ברית הנשואין בין הזוג המלכותי, (כגון מתן ערבות לקיום חוזה הנשואין, ע"י חוכר המיסים של קאסטיליה, דון אברהם שניאור מסיגוביה, שהביא אתו לקאסטיליה ענק פניני-ים מפורסם למטרה זו). בכל זאת יזמו המלך והמלכה

את ההחלטה לגירוש היהודים מספרד ונחננו יד להקמת האינקוויזיציה.

דיוקניהם מתנוססים על כמה בולי ספרד ונציין רק שנים מהם: במלאות 500 שנה להולדתה הופיע דיוקנה של איזבלה על 5 בולים זהים, שהונפקו ב-12 באוקטובר 1951. ברקע דיוקנה של איזבלה מופיע קטע מצוירו של הצייר הספרדי פראדולה "המצור על גרנדה".

שנה לאחר מכן, ב-12 באוקטובר 1952, הופיע פרדיננד ה-5 על 5 בולים זהים עליהם נראה דיוקנו על רקע הציור של גריגורי, המראה את קולומבוס השב מחופי אמריקה.

המחלוקת על ספרי הרמב"ם שפרצה בקרב היהודים בשנת 1232, סיפקה הזדמנות נוחה לאינקוויזיציה להתערב בענייניהם הפנימיים, ואז הועלו על המוקד קטעים מספרי הרמב"ם וספרי תלמוד.

הרמב"ם (רבי משה בן מימון) שנולד בקורדובה בשנת 1135 (נפטר בשנת 1204 במצרים ונקבר בטבריה) מופיע על בול ספרדי שהונפק ב-6 באפריל 1967, המציג את דיוקנו של הרמב"ם.

בית כנסת בעיר טולדו מופיע על בול שהונפק בספרד ב-26 ביולי 1965. הבול מציג את אחד מבתי הכנסת העתיקים בעיר, שנהפך עתה למוזיאון. טולדו היא אחת הערים המעטות בספרד, שבה נשארו שרידים של מיבנים יהודיים.

שני בנינים שהצטיינו ביופיים - בתי-הכנסת שנוסדו, האחד על ידי דון יוסף אבן שושן ב-1203, והשני על ידי דון שמואל הלוי ב-1357, - עומדים עדיין על תילם.

ב-1411 הפכו שליחי האינקוויזיציה את בתי הכנסת לכנסיות קתוליות. בית הכנסת של שמואל הלוי, אשר מופיע על בול ספרדי, ואשר עם הפיכתו לכנסיה נקרא סממריה לה בלנקה, שוקם ושוחזר והוא משמש מוזיאון לתרבות יהודי ספרד.

בסאלאמנקה, שהצטיינה כעיר אוניברסיטה, פעלה האינקוויזיציה במלא המעוף. ב-1491 כינס הנזיר פרנאנדו די סאנסו דומינגו פרופיסורים למשפט קאניני באוניברסיטה זו, והם החליטו על הפעלת משפט האינקוויזיציה. ב-12 באוקטובר 1953 מלאו 700 שנה לקיומה של האוניברסיטה ולציון המאורע הונפקו 3 בולים.

(המשך בעמ' 18)

זכויות האדם

"יבול" סדרות לכבוד השנה הבינלאומית לזכויות האדם הפך למבול: מונסטר הוציאה 5 בולים (דיוקנאות אלכסנדר המילטון, אלברט מרישו, וויליאם ווילברספורט, דאג המרשלד, לוטר קינג), ג'מייקה - 3; סיישל - 1; איי הבתולה - 4; ברבדוס - 3; איי פוקלנד - 4; אסנשן - 3; ס"ט ווינסנט - 2; זמביה - 3; הונדורס הבריטית - 2; ס"ט לוסיה - 1; סמואה - 3; יפאן - 1; צילון - 4; הונג-קונג - 2;

שנת התרנגול

קיסרות השמש העולה הוציאה בול "שנה טובה" ל-1969. בלוח היפאני תהיה זאת שנת התרנגול והבול מראה צעצוע בצורת תרנגול, מלאכה עץ עממית. כן הופיעו ביי-אפן: בול לעידוד החסכון, בול לכינוס האתלטי הלאומי, בול להחזרת איי אוגאסו-ורה ע"י האמריקנים, בול למלא 100 שנה למגדלורים, בול להשלמת הארמון הקיסרי החדש, בול לכבוד הפארק הלאומי קירישמה, שני בולים להנהגת מיספור מחוזות הדואר, בול לשבוע ההתכתבות, שלושה בולי אוצרות אמנות ושני בולים לכבוד הפארק הלאומי בסוואדה.

גם פורמוזה הוציאה בול עם ציור של תרנגול לכבוד "שנת התרנגול", וכן הונג-קונג.

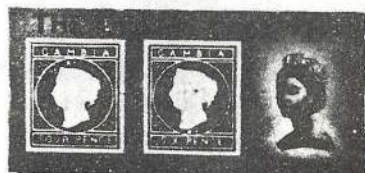

בגמביה - 100 שנה לבול

ב-1869 הופיע בול הדואר הראשון של בגמביה ובמלאות 100 שנה למאורע, הופיעו ב-20 בינואר השנה שלושה בולי זכרון. על-גבי שלושת הבולים מופיעים תדפיסים של בוליה הראשונים של בגמביה, עם דיוקן המלכה ויקטוריה.

בפיג'י - 17 בולים

סדרה חדשה של בולים מן המניין הופיעה ב-13 בינואר באיי פיג'י (אוקיאנוס השקט). בסדרה 17 בולים עם בעלי חיים, עופות ודגה. הערכים מ-1 סנט עד 2 דולה

אחרית דבר ל-"תבירה"

על דעת ובשם חבר שופטי "תבירה" עלי להגיב על הביקורת של מר לין, עורך בטאון ההתאחדות, מאחר וב- יקורת זאת לא היתה עובדתית ואף היתה סלוף של המצב לאמיתו:

1. אין דברי המבקר הנ"ל משקפים את דעת הועד הפועל של ההתאחדות או את דעתם של מרבית האספנים.
2. מצערת העובדה שהמבקר הנ"ל מצא לנכון להסתתר מאחורי "מובאות" מפי "אספנים מהשורה" בסברו כי רק בשיטה זאת יהיה חופשי להביע השמצות. אין זאת ביקרת הוגנת או עובדתית ויש בה עלבון. בולאי מחונן היה בודאי בוחר בשטה של ברור הצדדים הבולאיים של תערוכה זאת, והרי "תבירה" נתנה בידיו אפשרויות למכביר בשטח זה.
3. אמנם מספר קטן ביותר מהמשתתפים לא שבעו רצון מתוצאות השיפוט; תופעה זאת מוכרת מכל תערוכה שהיא, אם מר לין אימץ לעצמו את השקפתם במקום שישתמש בא-מצעים העומדים לרשותו על מנת להצביע בפניהם על לקויי אוספיהם מתוך מגמה להעלות את רמתם. ברור לי כי כל אחד משופטי התערוכה, ובמיוחד אלו אשר השתייכו אל הקבוצה התימאטית, היו מוכנים להבהיר לאספנים בלתי מרוצים אלו את הסעון הסבר. מר לין - נראה לי כי זאת הדרך בה צריך היית לבחור.
4. הרי ידוע כי אין לערער על החלטות חבר השופטים: אך אין גם להתעלם מכך שהן נתקבלו פה אחד. בשפוט המוצגים התימאטיים קבל חבר השופטים המלא את דעתה של הקבוצה אשר הופקדה תחילה על השפוט התימאטי וקבע מתוך צער כי חלק ניכר מה-מוצגים עמד על רמה ירודה למדי; רמת המוצגים הללו לא הכשירה אותם למעשה אף לתערוכה לאומית.

מן הראוי גם להבהיר ולהדגיש כי חבר השופטים נאלץ להביא בחשבון את החקנה שהוצאה מטעם פ.י.פ. כי כל מוצג לו מוענקת מדליית כסף בתערוכה לאומית זכאי להיות מוגש לתצוגה בתערוכה בין-לאומית. אי אפשר היה להתעלם מהעובדה - המצערת כשלעצמה - כי מוצגים ישראלים רבים זכו בתערוכות בין-לאומיות אך לתעודות. ויש לראות בכך כשלון. התחשבות בתוצאות כאלה הביאה בצדק להחמרה בשפוט.

5. אין לאף חבר מבין חבר שופטי "תבירה" דעה קדומה נגד האספנות התימאטית. אמנם הופצו שמועות בנושא זה אך אין בהן אמת. אמנם נכון הוא כי חבר השופטים לא הסתיר את בקרתו לגבי אותם מוצגים שלא נמצאו ראויים להשתתף בתערוכה לאומית. אמנם אין חבר השופטים כלו ואין אני כשלעצמי חש נפגע מהערותיו של מר לין, אך נראה היה לי כי למען קרנה של הבולאות בארצנו, למען טהור האוירה, ולצורך הסבר לסובת כלל האספנים היה זה רצוי לנקט עמדה ביחס ל"ביקרת" מהסוג שזכינו לקרוא.

בשם חבר שופטי "תבירה"

המשך/גרוש ספרד

בולי ספרד שהוקדשו למאה ה-15 וה-16 מבליטים בעיקר נזירים, נוסעים ומ-גלים, אשר ביניהם בוודאי מצויים רבים שהסתירו את יהדותם. אחת הדוגמאות: הב-ול שהונפק ב-28 בפברואר 1958, מציג את "הקפיטן הגדול" גונזלס די קורדובה (1453 - 1515) כשהוא רוכב על סוסו. ידוע שאיש בשם זה היה מהאנוסים, שהובא בפ-ני שופט של הכנסיה, שלא היה אחר, אלא אחיו פדרו די קורדובה.

חודש פברואר מכירה פומבית

אצל

Roos

רוז

מבחר עשיר :

* בולי חוץ-לארץ	* מוקדמים
* מדינות אירופה	* מנהלת העם
* ומעבר לים	* מנדט (פלשטינה)
* נושאים (תימטיקה)	* ישראל
* בולים קלאסיים	* יודאיקה
* בולים נדירים	* דואר צבאי
* ועוד ועוד ועוד ...	* מלחמת ששת הימים

רוז מכירות פומביות

בית מסחר לבולים, שמטת בית השואבה ו. (פנת אלנבי 94) תל-אביב ת.ר. 4117 טלפון 613924
 PHILATELIC STORE 1, HASHOEVA LANE (CORNER ALLENBY 94) TEL-AVIV
 P. O. B. 4117 PHONE 613924

התאחדות כולאי ישראל
הספריה

כולי הנמלים

השירות הכולאי

ירושלים • תל אביב • יפן • חיפה • טבריה • נתניה • באר שבע • נ.ת. לוד ובכתי הדואר

הבא לביתך תחביב אמיתי - היה מווי בשירות הכולאי